

Svatý, nikoli krutý Bůh

Leviticus 10:1-7

Martin Hýsek

14. dubna 2013

V Písmu čteme o mnohých událostech, kdy Pán Bůh buď sám činí, nebo někomu nařizuje udělat věci, které by se nám přirozeně přičily a člověku se zdají být velmi kruté. Bible nám podává informace o takových událostech, jako je vyhlazení skoro celého tvorstva skrze potopu (Gn. 6-8), o Abrahamovi, který měl obětovat svého syna (Gn. 22), o deseti egyptských ranách včetně pobití prvorozených (Ex. 7-12), o levítech, co pobili 3000 svých bratří u zlatého telete (Ex. 32), o kamenování za porušení soboty (Nu. 15), o zabíjení zvířat při obětech (kterých bylo v průběhu historie zabity miliony), o příkazu Izraelcům dočista vyhladit kananejské národy, o Achanově rodině, která byla spálena a ukamenována za otcův hřích (Joz. 7), o Jáhel, která byla chválena za proražení Zizarova spánku stanovým kolíkem (Sd. 4-5), o Saulovi, který měl vyhladit Amalechitské včetně dětí, o Samuelovi, který rozsekal krále Agaga (1. Sam. 14), o smrti Uzy, který se snažil zabránit pádu archy úmluvy (2. Sam 6), o Božím trestu na celém národě za Davidovo sčítání lidu (2. Sam. 24), o dlouhých hladomorech (1. Kr. 17), o vojácích, které pozřel oheň před Elijášem (2. Kr. 1), o dětech, které zabila medvědice pro posmívání se Elizeovi (2. Kr. 2), a konečně o hrozných věcech, které se děly při dobytí Jeruzaléma a odvedení do Babylona (2. Kr. 25).

Nadto můžeme číst na mnohých místech o osvědčování hrozných soudů a trestů (např. v Dt. 28:53 čteme, že neposlušní Izraelci budou donuceni jíst své děti) a o velikých katastrofách, přímo způsobených Hospodinem. Na dalších mnohých místech vidíme, že se zbožní mužové přímo modlí, aby se takové hrozné věci přihodily nepřítelům (zejména v Žalmech). Čteme o špatných věcech, které se staly dobrým mužům (zejména Jobovi). Nakonec nás Písmo vyučuje o pekle, kde jsou hříšníci trápeni na věky věků, bez oddechu a úlevy, „*kdež červ jejich neumírá a oheň nehasne*“ (Mk. 9:44) a kde hříšníci touží po vláze byt' jen z ve vodě omočeného prstu (Lk. 16:24). O tom všem nás Písmo skutečně informuje.

Nepřekvapuje nás tolik, že se s takovými věcmi neumí vyrovnat nevěřící, kteří o pravém Bohu nemají ani ponětí a vše posuzují svou omezenou perspektivou ve slepotě neproměněné a Písmem nepoznamenané mysli. Výše uvedené věci často používají jako protiargument – když je Pán Bůh taková láska, jak mohl dopustit a dokonce přikázat takové věci? (Musíme přiznat, že v této věci není problém čistě na jejich straně, svůj díl na tom mají i dnešní křesťané, kteří Pána Boha popisují tak nevyváženě, že zmatení je do určité míry pochopitelné.)

Co je však mnohem smutnější, s tímto učením Písma si nevědí rady ani křesťané. Zástupy lidí v církvi volají: 'Jak se s tím vším máme vyrovnat? Jak si to můžeme dát dohromady s milujícími

Bohem?' A netýká se to jen mladých, nově obrácených křesťanů, s tím si dnes leckdy nevědí rady ani profesori teologie (aspoň ti liberální – a i na tom se ukazuje, že tomu, kdo nevěří Písmu, nepomůže ani titul a dlouhé studium). Takoví se to často snaží svést na to, že to všechno byl Starý zákon, takže to můžeme nějakým způsobem dnes už pominout, ale tato argumentace je zcela vadná, má-li platit, že Starý zákon je inspirovaným Božím slovem a že Pán Bůh se nemění a zůstává navěky stejný (Mal. 3:6) – nehledě na to, že Nový zákon principiálně osvědčuje to samé; taky píše o hrozných soudech a o pekle. Písmo nám však dává odpověď samo a je užitečné to zkoumat, a to nejen proto, abychom se tak nějak upokojili, že odpověď existuje, abychom se s tím vyrovnali, ale proto, že nás to učí dalším důležitým věcem. V Písmu je takových věcí příliš mnoho na to, abychom se s nimi jenom měli 'vyrovnat', a již ne poučit (**Lv. 10:1-7**).

Čteme zde také o události, která by mnohým nedala spát. Čin Aronových synů se nám možná nemusí zdát tak hrozný. Přinesli na oltář „jenom“ svůj nevhodný oheň. Hospodin to však nepřikázal (což zde má význam, že to bylo přísně zakázáno), a proto byli spáleni Jeho svatým ohněm. Ten oheň, který o kapitolu dříve spálil oběť na oltáři ku znamení přízně, nyní spálil kněze na znamení hněvu. Aron, jejich otec, a jejich bratři navíc dostali přímý rozkaz, aby nad nimi – aspoň veřejně - netruchlili (verš 6 – vše bylo pro Izraelce výrazem smutku), protože stále sloužili ve stánku. To se nám může zdát neuvěřitelně tvrdé a kruté. Představme si, že bychom nemohli truchlit nad smrtí členů rodiny. Písmo ale dává vysvětlení: „*V těch, kteříž přistupují ke mně, posvěcen budu*“ (verš 3). Jde zde o Boží svatost. Tento verš znamená, že Pán Bůh bude na kněžích deklarovat či manifestovat svou svatost. Nebudeme zde do detailu rozebírat tento oddíl, ale tematicky se zaměříme právě na Boží svatost ve vztahu k předložené otázce.

1. Lidé mají problém s Boží „krutostí“, protože nechápou Jeho svatost. Pro Arona bylo jistě velmi těžké vidět, jak jeho synové zahynuli v Božím ohni. Nečteme však nic o nějakém reptání. „*I mlčel Aron*“ (verš 3). Viděl manifestaci Boží svatosti a nemohl proti ní nic říci. Jak je dnes rozdílná situace i mezi křesťany! Jak malý pojem Boží svatosti mají; jak nízký pohled na hřích, jak vysoký pohled na člověka a jak mezi nimi stále kvete samospravedlnost! Všechny tyto věci spolu souvisí. Nelze správně chápat Boží svatost a zůstat samospravedlivý. R. A. Torrey ohledně námitek krutosti při dobývání Kanánu píše: 'Ti, kdo nahlízejí na hřích příliš lehce a nemají náležitý pojem či představu o Boží svatosti, budou vždy nacházet nepřekonatelnou obtíž v tomto příkazu Božím [vyhladit kananejské národy]. Ale ti, kdo uviděli ohavnost hříchu a naučili se jej nenávidět nekonečnou nenávistí, kterou si zaslouží, ti, kteří zachytili záblesky Boží nekonečné svatosti a byli aspoň do jisté míry jejími účastníky, po zralé úvaze v tomto příkazu nenajdou žádnou obtíž. Je to vědomí hříchu v našich srdcích a životech, co nás nutí se bouřit proti Božimu striktnímu jednání s hříchem.'

Co tedy je Boží svatost a jak ji chápat? Slovo v hebrejštině i řečtině znamená oddělenost. Pán Bůh je zcela oddělený a odlišný od všeho ostatního stvoření a od všeho zla, hříchu a špatnosti. Stephen Charnock píše, že 'Pán Bůh je častěji osloven jako Svatý než jako Všemohoucí, a tato část Jeho důstojnosti je nám předkládána častěji než jakákoliv jiná. Je to častější přídomek Jeho jména než jakýkoliv jiný'. Podobně Loius Berkhoff podotýká: 'Nezdá se patřičné hovořit o jedné vlastnosti Boží, že je ústřednější a základnější než jiné, ale kdyby to bylo přípustné, důraz Písma na Boží svatost by se zdál tento výběr ospravedlnit.' Svatost podle Berkhoffa není vlastně jedna z vlastností, která by stála vedle lásky, dobrot, milosrdenství a podobně, ale něco, co se rozprostírá a vztahuje ke všemu, co lze Pánu Bohu připsat. Tedy ne, že je Pán Bůh (1.) svatý (2.) milosrdný, (3.) dobrý, (4.) spravedlivý atd., ale svatý ve svém milosrdenství, svatý ve své dobrotě, svatý ve své spravedlnosti atd.

Boží vlastnosti teologové dělí (mimo jiné) do dvou skupin – nesdělitelné a sdělitelné. První nemůžeme pochopit vůbec, druhé částečně. Například nemůžeme pochopit, jak může být Pán Bůh věčný, jak může nemít počátek, protože naše zkušenost nám říká, že všechno má svůj počátek, každý člověk, každé zvíře, každá věc, a tuto Boží vlastnost nepochopíme, i kdybychom si ukroutili hlavu. Na druhou stranu Boží dobrotu si můžeme představit, protože máme nějakou zkušenost s tím, že k nám byl někdo dobrý. Ovšem ani ty sdělitelné vlastnosti Boží nemůžeme v tomto těle pochopit v jejich plnosti, ale jen do určité míry, můžeme pochopit jejich koncept, ale ne jejich plnou kvalitu. Svatost je vlastnost sdělitelná. Můžeme se setkat s i velmi posvěceným křesťanem nebo o takových číst (zejména v Písmu), ale musíme si uvědomit, že nám to i tak nedává zdaleka plný obraz Boží svatosti.

V Písmu můžeme číst, že ani andělé nejsou s Hospodinem srovnatelní (**Jb. 4:18, 15:15**). Svatými jsou zde myšleni andělé a ne lidé. Tyto verše znamenají, že ve srovnání s Hospodinem působí nedokonale a nedostatečně i sami andělé. V porovnání s člověkem jsou vskutku dokonalí (jejich sláva je taková, že se při setkání s anděly lidé vždy báli), ale v porovnání s Hospodinem jejich dokonalost nemůže obstát. Podobně čteme v Jb. 25:5: „*Hle, ani měsíc nesvítil by, ani hvězdy nebyly by čisté před očima jeho, nadto pak smrtelný člověk, jsa jako červ, a syn člověka, jako hmyz*“. Jeho čistota je tak veliká, že ani záře hvězd není v Jeho očích neposkvřněná.

Záblesk Boží svatosti můžeme zahlédnout také v Izaiášově vidění a jeho reakci (**Iz. 6:1-5**). Za prvé vidíme, že před svatým Hospodinem zástupů si zakrývají oči i serafínové, andělé, co si zachovali své původní postavení ve svatosti, moci i důstojnosti. Jak svatý potom je Hospodin sám! A za druhé vidíme efekt setkání se Svatým na člověka. Izaiáš byl prorok, svatý Boží muž a ve všech ohledech jistě velkým příkladem pro všechny. Přesto při vidění Pána Boha musí okamžitě vyznat: „*Jsem člověk poškvřněné rty maje, k tomu uprostřed lidu rty poškvřněné majícího bydlím*“ (verš 5). Můžeme si být jisti, že Izaiáš nebral jména Božího nadarmo a že se neoddával prázdným a

neslušným řečem. Jistě bychom se od něj ve způsobech jeho řeči a mluvy mohli všichni velmi poučit. Přesto si zde však ihned uvědomil, že před Hospodinem a Jeho svatostí to nemůže obstát. I to nejlepší, co může říct, je v porovnání s Boží svatostí jen mluva poškvrněných rtů.

V Izaiášovi také čteme, že „*jako roucho ohyzdné [jsou] všechny spravedlnosti naše*“ (Iz. 64:6). I to nejlepší, nejspravedlivější, co můžeme udělat, je před svatým Bohem ohyzdné, špinavé a nemůže to obstát. Jak by pak mohl obstát člověk páchající převráceností? V Abakukovi čteme: „*Čistěť jsou tvé oči, tak že na zlé věci hleděti, a na bezpráví se dívati nemůžeš*“ (Abk. 1:13). To znamená, že pro Svou čistotu a svatost se Pán Bůh nemůže na bezpráví a zlo dívat jen tak, že to nemůže pominout. Ani my, hříšní lidé, nemůžeme zůstat v klidu, setkáme-li se s hroznými zločiny, například s vraždou. Jsme tím šokováni, všechno se v nás bouří a přirozeně chceme, aby byl zločinec potrestán. Je tedy opravdu tak nepochopitelné, že svatý Pán Bůh, před kterým jsou samy o sobě nečisté i ty nejlepší lidské skutky, navštěvuje přísnými tresty neposlušnost, bezbožnost a zvrácenost? Vskutku, spíše je div, že s přísnými tresty Pán Bůh tak dlouho vyčkává a dává hříšníkům tolik času na obrácení. Nám se přičí velké zločiny; Pán Bůh je však absolutně a dokonale svatý a Jeho standardy jsou tak vysoké a absolutní, že se Jeho povaze a charakteru stejně přičí sebemenší hřích.

2. Na tomto všem můžeme vidět svatost Pána Ježíše. Někteří lidé – i křesťané – se nemohou smířit s tím, že Pán Bůh po Izraelitech chtěl v obětním systému zabíjet takové nepředstavitelné množství nevinných zvířat. Jak to mohl Pán Bůh chtít, jak to mohl dopustit? Je velmi smutné, jak neduchovně jsou někteří schopni přemýšlet. Měli bychom se ptát, jak to, že Pán Bůh dovolil, aby za nás umíral a proléval svatou krev Jeho Syn! To je skutečně nepochopitelná věc. Prolitá krev oněch milionů zvířat nám trochu ukazuje na drahocennost krve Pána Ježíše, protože víme, že všechna krev všech obětovaných zvířat v historii lidstva nemůže vyvážit ani kapičku krve Kristovy.

Přemýšlejme také o jiné věci. Písmo nás učí, že pro věčné zavržení v pekle bohatě stačí jen jediný hřích (**Jk. 2:9-10**). Každý přestupník zákona zákonitě propadá pekle a přestupník Zákona je ten, kdo porušil byť jedno přikázání. Stačil jediný Adamův hřích, aby celé lidstvo propadlo hříchu, smrti a pekle (Řím. 5:12). Boží svatá spravedlnost je taková, že hříšník je v pekle trápen navěky. Jak říká Rev. Kimbro, utrpení v pekle je na věky a bez konce, protože ani věčné trápení v plamenech nemůže uspokojit Boží svatou spravedlnost, byť bylo za jediný hřích. Nyní přemýšlejme, jaké nespočetné množství hříchů spáchá za rok jeden člověk, a co teprve za celý život; a považme, kolik miliard lidí na světě od stvoření světa kdy žilo (jen dnes jich je na světě asi 7 miliard).

Jaké nepředstavitelné množství všech možných i nemožných hříchů bylo od Adamova hříchu spácháno! A uvažme, že oběť Pána Ježíše by byla s to všechny tyto hříchy smazat. Ano, Pán

Ježíš položil svou duši za vyvolené ovce a nikoli za prokleté kozly (Jan 10:15), ale přesto, krev Kristova by měla moc očistit všechny hříšníky, co kdy žili. Jak svatý Pán Ježíš byl, když Jeho krev byla s to usmířit Boží hněv zapálený proti nepředstavitelnému hříchu celého světa. Vskutku, kdyby nebyl Bohem, nemohl by nás spasit a vykoupit. Jestli si někdo myslí, že Pán Ježíš smířil lidstvo se svatým Hospodinem a zároveň popírá Kristovo věčné Božství (a jsou takoví, a nejen jehovisté), pak má velmi nízký pohled na Boží svatost a na hrůzu a ohavnost hřícha v Božích očích. Jak výstižně to zpíváme v písni Johna Newtona: 'So guilty, so helpless, am I, I durst not confide in his blood; Nor on his protection rely, Unless I were sure he is God.' (Tak vinný a bezmocný jsem, že v Jeho krev bych si doufat netroufal, ni na Jeho ochranu spoléhat, bychť nebyl si jist, že Bohem jest.) Umíme vždy takto docenit onu dokonalou svatost Pána Ježíše?

Jak píše Arthur Pink, oběť Pána Ježíše Krista na kříži také nejlépe manifestuje Boží svatost. Podivuhodně a přece velmi vážně toto smíření ukazuje Boží nekonečnou svatost a opovržení hříchem. Jak nenáviděný musí pro Pána Boha být hřích, když jej potrestal na svém jednorozeném Synu, druhé Osobě Trojice, když Mu byl náš hřích přičten. Jak by tedy přísně netrestal hřích nekajících vzpurných hříšníků.

3. Boží svatost a přísné jednání nám také zjevuje Jeho milosrdenství. Když jsme mohli aspoň trochu zahlédnout, do jaké míry svatý Bůh nenávidí hřích, nemůžeme než žasnout nad Jeho milosrdenstvím, že tu lidstvo stále je. Jak píše král David: „*Bůh silný hněvá se na bezbožného každý den*“ (Ž. 7:12). Každý den Jej my lidé provokujeme ke hněvu svými hříchy. Proto můžeme spolu s Jeremiášem vyznat: „*Veliké jest milosrdenství Hospodinovo, když jsme do konce nevyhynuli. Nepřestávajíť zajisté slitování jeho, ale nová jsou každého jitra*“ (Pl. 3:22-23). Vskutku, jen díky Boží věrnosti a slibům nebyla seslána na svět další potopa. Lidstvo by si to zasloužilo. Můžeme však s nadějí hledět na každou duhu, že Boží věrnost svým slibům přes všechnu zvrácenost lidí stále trvá (i když víme, že ne napořád, a že nakonec bude svět spálen ohněm, 2. Pt. 3:6-7). Jaké milosrdenství. Vskutku, více by měli křesťané žasnout, že Pán Bůh stále lidem shovívá, než že nařizoval a sám činil v Písmu tvrdé tresty.

Na závěr ještě několik aplikací. (1.) Jestliže se neumíme s něčím v Písmu vyrovnat, protože nám to přijde příliš tvrdé a kruté, prosme Pána Boha, aby nám ukázal svou svatost a ohavnost hřícha. Čím více toto pochopíme, méně nám budou tyto tvrdé věci v Písmu činit potíže, protože uvidíme skutečnost tak, jak je. (2.) Uvědomujme si více a více dokonalost svatosti Pána Ježíše Krista, díky které nás Jeho krev očišťuje od všelikého hříchu (1. Jan. 1:7), a o to víc Jej chvalme, uctívejme a služme Mu. (3.) Nechť nás přísné a svaté soudy Boží vedou k větší nenávisti vůči hříchu a utíkání od něj. „*V ošklivosti mějte zlé, připojení jsouce k dobrému*“ (Řím. 5:9). Také vezme, že jak přísnost, tak milosrdenství nás vedou k tomuto stejnému cíli: „*Vímeť zajisté, že soud Boží jest podle pravdy proti těm, kteříž takové věci činí. Zdali se domníváš, ó člověče, jenž soudíš ty,*

kdož takové věci činí, a sám totéž čině, že ty ujdeš soudu Božího? Čili bohatstvím dobrotivosti jeho a snášelivostí i dlouhočekání pohrdáš, nevěda, že dobrotivost Boží ku pokání tebe vede?“ (Řím. 2:2-4). Když v Písmu čteme o hrozných Božích soudech, vzpomeňme si také na slova Pána Ježíše z oddílu **Lk. 13:1-5**. Utíkejme před hříchem a číňme pokání. Proto v Písmu ty oddíly máme, aby nás varovaly před hříchem. (4.) Přemýšlení o Boží svatosti by nás mělo vést k většímu usilování o svatost. „*Svatí buďte, nebo já svatý jsem*“ (1. Pt. 1:16). Jak píše Stephen Charnock: 'Toto je hlavní cesta uctění Pána Boha. Neoslavíme Jej tolik skrze povznesený obdiv, výmluvné vyjadřování nebo okázalou službou Jemu tak, jako když usilujeme s ním hovořit s neposkvrněným duchem a žít Jemu v žití jako On (live to Him in living like Him)'. Kéž se Pán sám oslaví na našich životech skrze naše posvěcování. Amen.